List 17. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 28. aprila 1893.

Politiški oddelek.

Samo prepir.

Pravega domoljuba mora boleti srce, ko vidi, kako se širi vedno le prepir mej Slovenci. Nekateri so že popolnoma zgubili svoj vid, in ne vedo, da se našega prepira tako vesele tujci, katerim je jedino v korist. Da niso popolnoma zaslepljeni, morala bi jih že zmodriti pisava nemških listov, posebno pa pisava moniterja naših kranjskih nemškutarjev, ki z velikim veseljem poroča o razporu v slovenskem taboru. Stvari so prišle že tako daleč, da je vsaka mirna beseda nemogoča. Po vsacem, ki se upa spravo priporočati, padejo s kolcem in kriče: „Križaj ga, križaj ga!“ Vsako besedo pretehtajo, če bi se le ne dal dobiti kak pezdir, da bi se potem z gorjačo udarilo po propovedovalcu miru.

Tukaj ne bodemo ugibali in razpravljali, je li prepir naš domačega izvora, ali pa izvira iz tujstva. Le to lahko rečemo, da se bije z istim orožjem kakor drugod, rabijo se iste fraze. Na jedni strani se govori in piše o jezuitski hinavščini, farizejstvu, na drugi strani se pa povsod iščejo framasonski nazori. Ni nam treba praviti, kako smešno da je, če se na jedni strani vse slabo, ki se pripeti na svetu, hoče podtakniti jezujitom, na drugi strani se pa za vse dela odgovorna loža. To se vsekako pravi pripisovati prevelik vpliv tema dvema faktorjema.

Napade na jezujitski red moramo sploh obžalovati. Ta red ima gotovo tolike zasluge za povzdigo znanosti in kulture kakor noben drugi. V njem je bilo več mož, ki so se pečali in se še pečajo z najrazličnejšimi znanostmi. Tudi mej Slovenci je delovanje jezujitov pač le v prid, ne pa v škodo, ker po svojih misijonih utrjujejo vero mej prebivalstvom. Sploh ne moremo odobravati napadov na noben red, ki je priznan od cerkve. Tako napadanje pač tudi ni domač plod, temveč je prineseno iz tujstva k nam.

Nič manj pa ne obžalujemo, da se je pri nas nekaternikov polotila manija, da hočejo slednjega proglasiti za prostozidarja, ki se v tem ali onem ne strinja ž njimi. Mi nikakor ne mislimo, kako zagovarjati prostozidarstva. Nam je tudi premalo znano, da bi mogli govoriti o njem. Da delovanje prostozidarskih družeb ni cerkvi v korist, o tem nas prepričuje to, da papeži obsojajo take družbe. Vsekako je pa smešno, če se trdi, da vse zlo, vse krivice, ki se gode cerkvi, duhovščini, ali narodu, prihajajo od lože, da se ves liberalizem hoče proglasiti za delo lože. V javnem življenji dela preveč različnih faktorjev, da bi se mogla kaki drnžbi naklanjati odgovornost za vse, kar se slabega zgodi.

Te dni je izšla brošura „Slovenski liberalci in loža“, v kateri neimenovan pisec hoče dokazazati, da naši liberalci delujejo popolnoma v zmislu prostozidarstva, da so torej prostozidarji. V tej knjigi je nakopičeno mnogo gradiva, semtertja mnogo prav smešnega. Semtertja se vidi, da pisatelj ni posebno bister mislec, ker sicer bi bil spoznal, kako kalni so viri, iz katerih zajema.

Vsa brošura je pisana le na podlagi knjig znanega Francoza Leona Taksila, ki je bil sam prostozidar. Kako nezanesljiv vir je Leon Taksil, to kažejo njegove knjige same. V neki knjigi trdi mej drugim, da prostozidarji odobravajo tudi politične umore in našteva celo vrsto umorov, katere so izvršili prostozidarji. Pobral je vse politične misterjozne umore, da jih je podtaknil prostozidarstvu. Recimo, da je to res, kar Leon Taksil piše, moramo pač vprašati, kako da se je potem upal to priobčiti. Vsaj bi vendar bil moral misliti, da ga njegovi bivši bratje spravijo s sveta. Pri družbah, kjer delajo z umorom, se težko najde človek, ki bi se izneveril, naravnost nemogoče je pa, da bi tak človek potem po časopisih in knjigah razpravljal take stvari.

Na Irskem je bila neka taka organizacija. Res se je bil našel izdajalec, ki je izdal nekaj morilcev. Ali on je to storil, ker je vedel, da ga vlada skrivaj odpošlje v kako daljno naselbino, ko mu poprej odšteje dobro plačilo. Odpeljali so ga res nekam v Avstralijo, ali na ladiji se je vozil morilec ž njim in ga je zaklal, predno je

K. ZEITUNGS

ladija prišla, kamor je bila namenjena. Leon Taksil bode pa lepo mirno živel v svoji domovini, ko je zapustil prostozidarje, ako bi v teh družbah zares delovali z umorom.

Posebno to ni misliti v današnjem času, ko se povsod širi anarhizem. Mej prostozidarji je več učenih kemikov in tehnikov. Kako lahko bi bilo takim možem Leona Taksila odstraniti na način, da bi zločina ne pripisovali njim, temveč anarhistom.

Vsega tega pa nismo naveli, da bi kako zagovarjali prostozidarstvo, temveč jedino zaradi tega, da pokažemo svojim čitateljem, na kaki dvomljivi podlagi je pisana brošura, s katero se hoče pospeševati razpor, da jo bodo čitatelji znali prav ceniti. Sedaj je vidno, kako so nekaternikom vsa sredstva dobra, da sejejo prepir.

Omeniti pa moramo, da smo v knjižici našli marsikako dobro zrno. Mej sredstvi, katerih se poslužujejo prostozidarji, omenja tudi to, da iz kacega časniškega članka iztrgajo kak stavek in ga potem po svoje zasučejo, da ž njim očrnijo nasprotnika. Mi ne vemo, je li so ta sredstva res prvi uporabili prostozidarji, ali obsojali smo jih že večkrat in jih obsojamo tudi danes. Tržaška „Edinost“ je prinesla več člankov, v katerih je pojasnila, kako je neki dopisnik iz njenih člankov iztrgal, malo popačil nekatere stavke, in tako porabil proti njej za orožje v slovenskem dnevniku.

Prav veselilo bi nas, ako bi omenjena knjižica imela ta vpliv, da bi iz slovenskih listov izginila tako nepoštena polemika. Žal, da ne kaže, da bi v tem oziru se kmalu kaj obrnilo na bolje.

Posebno pa moramo tudi obžalovati, da se tudi tuja politika porablja v to, da se poostruje domači prepir. Mi bi bili mislili, da se da pač o belgijskih razmerah tako pisati, da se ne zbada nasprotna stranka. Sploh je le želeti, da se popuste vsaka izzivanja, ker drugače pač ni upati na konec razporov.

Mi smo že jedenkrat pisali o tem, da ti prepiri škodujejo ugledu obeh strank. V hudem boji se marsikaj razkrije, kar bi bilo bolje, da ostane prikrito. Večkrat se vlečejo celo osebne stvari na dan, razni škandali, kar je gotovo le obžalovati, ker se s tem ničemu ne koristi. Tudi zadnji čas doživeli smo tak slučaj, katerega obžalujemo, ker žali stan, kateri ima za naš narod neprecenljivih zaslug. Da bi se pa v bodoče take stvari preprečile, je pač le želeti, da se vsaj nekoliko ublažijo nasprotja, če že ne popolnoma ponehajo, to bode v korist narodu, pa tudi vsem slovenskim politikom

---

Politični pregled.

Posvetovanja zastopnikov vseh čeških strank so se začela, ali ne obetajo mnogo vspeha. Pri Mladočehih je vse premalo resnosti. V nedeljo so na šestih shodih zabavljali proti veleposestnikom, kar gotovo ne pospešuje sporazumljenja. Mladočehi bi vendar morali pomisliti, da veleposestniki odločujejo večino v deželnem zboru. Če spravijo veleposestnike na nemško stran, ali jih prisilijo, da se umaknejo političnemu, delovanju, pa dobe Nemci večino. Za sedanjimi zastopniki veleposestva pridejo gotovo vstavoverci. Pri prvem posvetovanji so tudi že zastopniki veleposestva dobro pojasnili Mladočehom, kako škodljivo je njih delovanje in komu da pripravljajo pot. Veleposestniki so pa izjavili, da so pripravljeni z Mladočehi pogajati se o razdelitvi okrajev in narodni jednakopravnosti, nikakor pa ne o njih adresnem predlogu. Da bi veleposestniki podpirali mladočeški adresni predlog, tudi mi nismo pričakovali, ker je ta predlog le bolj nekako mladočeško agitacijsko sredstvo.

Štajarski deželni zbor. — Poslanec Starkl je bil opomnil vlado, da še ni odgovorila na interpelacijo zaradi tega, ker vlada baje očividno pospešuje slovenske težnje celo v nemških okrajih na Dolenjem Štajarskem. Namestnik je odgovoril, da so napačna domnevanja, na katera se opira ta interpelacija Vlada postopa vedno nepristranski in se ravna strogo po zakonih. Ta odgovor Nemcev seveda ni po vsem zadovoljil. Radi bi bili videli, da bi jim bil namestnik obljubil, da bode vlada gledala bolj na predpravice nemštva na Štajarskem. Da je ta interpelacija bila popolnoma neopravičena, še praviti ni treba, ker vsakdo ve, da se na Štajarskem le Slovencem kratijo pravice. — Jeden poslancev je stavil predlog, da se podržavi južna železnica. Nadalje se je pa zbor pečal z večimi občinskimi cestnimi in gospodarskimi stvarmi in dovolil neko povišanje priklad profesorjem, ki že dalje časa poučujejo na deželnih srednjih šolah. Nadalje je sklenil, da se ljudskim učiteljem, ki prestopijo na kak deželni zavod, prejšnja službena leta štejejo štiri za tri.

Občna volilna pravica. — Katoliško društvo v predmestji Josefstadt na Dunaju se je izreklo za občno volilno pravico. Nemški liberalni pa nekateri nemški konservativni listi so pa zaradi tega malo nejevoljni. Poslednji niso za občno volilno pravico iz ozira na veleposestnike, kateri imajo sedaj velike predpravice. Demokratski katoliški dunajski tednik pa pravi, da se občni volilni pravici s katoliškega stališča ne more ugovarjati. Katoliška cerkev ne pozna dvojnih človeških pravic in v ustavnih državah je pa pač volilna pravica tudi človeška pravica. Mi smo svoje stališče o tej stvari tudi že nekoliko pojasnili in danes le pristavljamo, da se popolnoma strinjamo z dunajskim tednikom. Liberalna „N. Fr. Pr.“ je pa priporočala, da se pri nas vpelje podobna volilna sistema, kakor se je v Belgiji. Nam se ta nasvet že zaradi tega sumljiv zdi, ker prihaja od liberalne strani. Za Belgijo je tisti sistem morda prav dober, za Avstrijo bi pa morda ne bil, ker pri nas so drugačne razmere. V naši državi ni toliko delavcev, da bi se bilo bati, da v zbornici dobe večino in potem poskusijo prekucniti sedanji društveni red, kakor v Belgiji in zaradi tega ni treba kacih privilegovanih volilcev.

Nemški nacijonalci in liberalci. — Na Češkem je mej nemškimi nacijonalci in liberalci hud razpor. Nacijonalci izstopili so iz nemškega deželnozborskega kluba. Zahtevali so, da se iz tega kluba izbacne liberalni poslanec Jantsch, kateri je v Liberci ugovarjal volilni pravici bivšega župana in podžupana in tako pripomogel, da ta dva nemška nacijonalca nista mogla biti več voljena v mestni zastop. Liberalci pa Jantscha nečejo izključiti iz kluba, ker je menda ravnal po nasvetih praškega vodstva in ga torej zatajiti ne morejo. Jantsch je sicer izjavil, da ne dvomi v poštenost bivšega župana in podžupana, temveč je le bil uporabil svojo pravico. Nemški nacjionalci pa pravijo, da se s tako izjavo ne morejo zadovoljiti. Nikakor ne morejo ostati v klubu, kateremu je denuncijant Jantsch ljubši nego oni. Seveda ta razpor pa Nemcev ne moti, da bi proti Čehom ne bili jedini.

Avstrija in Rusija. — Te dni mudil se je ruski minister vnanjih zadev, Giers, na Dunaji. Obiskala sta ga v hotelu avstro-ogerski minister vnanjih zadev, Kalnoky in cesar sam. Ta obisk cesarjev obudil je v diplomatičnih krogih nepopisno senzacijo. Tako čast je namreč doslej cesar izkazal

mej vsemi tujimi državniki edino le Bismarcku in to v duh najintimnejšega prijateljstva mej Avstrijo in Nemčijo. Največji nasprotniki Rusije priznavajo, da je ta obisk cesarja velikanskega pomena. Sodi se splošno, da je to prvi korak približevanja Avstrije k Rusiji.

Bolgarija. — Dne 20 t. m. poročil se je v Vila Pianore na Laškem bolgarski knez Ferdinand Koburški s princesinjo Marijo Ludoviko Parmsko. Pri poroki sta bila navzoča tudi bolgarska državnika Stambolov in Grekov. S to poroko je narejen začetek ustanovitvi bolgarske dinastije. Dan poroke se je po vsej Bolgariji jako slovesno praznoval. Priredile so se razsvetljave, okrasile so se hiše z zastavami in odposlalo se je knezu nebrojno čestitk. Knez podal se je s svojo mlado soprogo v Carigrad na potovanje, od koder se povrne v Bolgarijo.

Črnogora. — V Črnogori kaže se vedno očitneje nasprotje proti knezu. Zahteva se ustava. Knez se temu ustavlja in hoče privoliti le v občinsko avtonomijo in vpeljavo porotnih sodišč.

Nemčija in Vatikan. — Nemški cesar in cesarica obiskala sta na svojem bivanju v Rimu povodom srebrne poroke italijanske kraljevske dvojice tudi papeža Leona XIII. Cesar in papež sta se dolgo pogovarjala. Govori se, da je cesar pri avdijenci v Vatikanu delal na to, da bi vatikanski krogi vplivali na katoliški centrum v državnem zboru nemškem, da bi ta glasoval za vojaško predlogo. — Papež je podaril nemški cesarici prekrasno mozaično umetno delo predstavljajoče baziliko na sv. Petra trgu. Cesar je podaril papežu barvano fotografijo, predstavljajočo cesarsko rodbino.

Italija. — Dne 23. t. m. praznovala sta italijanski kralj Umberto in kraljica Marjeta svojo srebrno poroko. Tem povodom vršile so se v Rimu in po vsi deželi velikanske slavnosti, pri katerih je italijanski narod pokazal svoje simpatije do kraljevske dvojice. Pa tudi drugi evropski vladarji so pri tej priliki kraljevski dvojici izrazili svoje simpatije. Naš cesar poslal je v Rim nadvojvodo Rainerja, da ga je zastopal, druge vladarje so zastopali ali njih sorodniki ali pa vsaj visoki državni dostojanstveniki. Najboljši politični prijatelj kralja Umberta, nemški cesar Viljem, pa je bil s svojo soprogo osobno navzoč pri slavnostih srebrne poroke.

Belgija. — Zbornica je vsprejela Nyssenov predlog, po katerem se, četudi nekoliko omejeno, vvede splošna volilska pravica in je večinoma popravila to, kar je zagrešila s tem, da je zavrgla Jansonov predlog, po katerem bi se bila imela vvesti neomejena splošna volilska pravica. Po Nyssenovem predlogu se število volilcev povikša od 130.000 na 1,300.000. Volilsko pravico ima vsak Belgijec, ki je dopolnil 25 leto, vsaj jedno leto stanuje v kaki občini in ima vse državljanske pravice. Po razmerah premoženja oddal bo pa lahko eden volilec tudi po dva, a največ po tri glase. Ker se s tem zakonom dovoljuje tudi volilska prarica delavcem, so ti prenehali štrajkati in po celi Belgiji vlada zopet mir.

Anglija. — Minoli petek dne 21. t. m. vzprejela je angleška zbornica Gladstonejevo irsko predlogo v drugem čitanji s 347 glasovi proti 304. Pri debati je Balfour največji nasprotnik homerule trdil, da bi s homerulo Irska nič ne pridobila, pač pa bi Angleška veliko izgubila. Gladstone je dobro zavračal Balfourja. Vkljub temu glasovanju pa konservativci mislijo še naprej rovati proti homeruli. Glavno zaslombo imajo pri ulsterskih protestantih, ki o homeruli nečejo nič slišati. Delati hočejo namreč na to, da gospodska zbornica zavrže predlogo, vsled česar bi se morala sedanja zbornica razpustiti in razpisati nove volitve v zbornico. V tem slučaji upajo konservativci, da bodo pri novih volitvah zmagali in tako prišli zopet na krmilo ter tako irsko vprašanje spravili z dnevnega reda. Se li njim to posreči to je še vprašanje.

Obrtnija.

Spajanje (lotanje).

(Dalje.)

Trdo lotanje.

Pri tem spajanji razgrejemo kovine na lesnem oglji, na plinovi luči ali pa s puhalnico (Löthrohr). Dotično mesto je treba na čisto spiliti, ter potresti z boraksom in koščeki lota. Boraks se raztopi, jame kipeti in šumeti, potem se zopet strdi, a kmalu vnovič raztopi ter prevleče kovinę s tekočim steklom. Ta prevlaka brani pristopu zraka, ob jednem pa raztaplja vse oksidirane dele, ki se pokažejo sem ter tja. Ko se tudi lot raztopi in v razpoko steče, je delo dovršeno.

Boraks uporabljamo v podobi moke, katero potresemo po kovinah; drugi zmešajo in zdrgnejo na kamnu ali pa na motni stekleni šipi konček boraksa z vodo, da dobé mlečno, precej čisto zmes, s katero pomočijo kraj spajanja. To postopanje zasluži prednost pred prvim, ker boraksova kaša drži lotove koščeke, da ne odlete od svojega mesta. Pri večjih delih zmešajo tudi jeden del boraksa s tremi deli lota ter namočijo z vodo, da dobè primerno gosto kašo.

Za potresanje boraksove moke slnži mala medena pušica, ki ima na spodnjem konci pritrjeno ozko ter na pošev in navzgor molečo cev, iz katere se stresa boraks. Da pride boraksova moka iz cevi, treba pušico nekoliko potresti. To se zgodi tako, da z nohtom praskamo po malem stebelci, ki veže cev s pušico. Ko se začne boraks peneti, se rado prigodi, da se lotovi konci premaknejo iz svojega mesta. Zato je najbolje, ako uporabljamo žgan boraks, katerega si pripravimo, ako žgemo navadni kristalizovani boraks v topilni skledici, dokler ne zgubi svoje vode.

Mesto boraksa rabijo tudi druge soli, časih same, navadno pa v družbi z boraksom. Za lotanje srebrnih izdelkov se pogostoma vzame 4 dele pepeljike ali potošlja, 3 dele kuhinjske soli in 2 dela boraksa, ali pa zmes 8 delov kristalizovanega boraksa, 8 delov žganega boraksa, 4 dele kuhinjske soli in 1 del klorovega kalija.

Ko je lotanje dovršeno, se boraks kaj trdno drži. Odpravimo ga pa lahko, ako dotični izdelek namočimo z razredčeno žvepleno kislino in sicer 1 del kisline in 7 delov vode. Če smo lotali železne stvari, jih prevlečemo poprej z voskom, da kislina železa ne poškoduje in objé. Ako je delo nenatančno in grobo, vzamejo kleparji mesto boraksa navadno steklo, ki tudi zadošča za take slučaje.

Ako moramo na jednem kosu večkrat lotati, vzamemo za vsako pozneje spajanje lot, ki rajše teče, nego poprej uporabljeni. Uže zlotana mesta pokrijemo z ilovico, ali pri manjših izdelkih z boraksom, da se zlotani deli zopet ne razdružijo in da ne zgore ali oksidirajo.

(Dalje prihodnjič.)

---

*

Obrtnijske raznoterosti.

Statistika telegramov. Telegramov je prišlo l. 1890. povprečno na jednega človeka:

v Rusiji	0·1	telegrama
„ Norvegiji	0·7	„
„ Švediji	0.4	„
„ Danski	0·7	„
„ Nemčiji	0 5	„
„ Holandiji	0 9	„
„ Belgiji	0 9	„
„ Francoski	0.7	„
„ Švici	1·2	„
„ Španiji	0 2	„
„ Italiji	0 3	„
„ Avstriji	0·4	„
„ Ogerski	0·3	„
v Združenih državah	0·9	„
„ Veliki Britaniji	1·8	„

Turbine ob slapu reke Niagare. Velikanski slap severoameriške reke Niagare, ki prevali vsako sekundo ogromno množino vode čez svoj prag, bode v kratkem gonil ogromna vodna kolesa. Voda prihaja v ta namen od glavne reke po posebnem kanalu in pada skoraj 21 metrov globoko. Vsako sekundo priteče 15 kubičnih metrov vode nad kolo, ki bode imelo 6500 konjskih sil. Ako odtegnemo 20 % na račun zgube, potem bode turbina še vedno dajala 5000 konjskih sil. Ta vodna kolesa bodo torej 4krat močnejša, kakor so najmočnejše do sedaj zgrajene turbine. Da se bode kolo pravilneje vrtilo, bode nosila os velikanski zamašnjak (Schwungrad), ki ima nad 4 metre v premeru in 10 ton teže. Jedna točka njegovega oboda bode napravila v jedni minuti pot 3300 metrov.

Okraski za torte. V založbi B. F. Voigta v Weimaru je izšla knjiga: „Neue Tortenverzierungen und Randgarnituren von Luis Herb“, ki podaje slaščičarjem na 35 tablah bogato zbirko modernih predlog in motivov za olepšanje tort in drugih slaščic. Kdor ima večkrat priliko, delati za razne pojedine take proizvode kuharske umetnosti, bode našel v tej knjigi obilno gradiva. Cena jej je 3 gld. 60 kr.

Kmetijstvo.

Mestna hranilnica.

(Dalje in konec.)

Nadalje izkazan je v bilanci na tekočem računu aktivum 393.834 gld. 52 kr., to je oni denar, ki je bil plodonosno naložen:

a) v slovenskih posojilnicah s	60.265 gld.	16 kr.
b) v hranilnicah s	65.699 „	77 kr.
c) v drugih denarnih zavodih in bankah z	267.869 „	59 kr.

Zadnja svota reprezentuje oni mobilni kapital, s kojim hranilnica kar najhitreje razpolaga, ako sila pritisne. Zatorej je pa tudi nižje obrestovana, nego so hipotečna posojila.

Na račun inventarja odpisalo se je lansko leto 148 gld. 8 kr., to je 5% od prvotne vrednosti zaradi obrabe.

Najbolj zanimiva točka v bilanci je račun izgube in dobička v upravnem letu 1892.

Le-ta nam pove, da je zaključila mestna hranilnica ljubljanska leto 1892. s čistim dobičkom 8.275 gld. 63½ kr. Ako prištejemo temu znesku onih 2.577 gld. kateri so se iz prehodnega računa leta 1891. prenesli v leto 1892. in tu s tekočimi dohodki pokrili, pridemo do svote 10.852 gld. 63½ kr., v kateri se izrazi napredek mestne hranilnice ljubljanske v letu 1892. Če pa zopet od te svote odbijemo dobiček pri efektih po kurzu 31. decembra 1892. pri prodaji in žrebu s 6.307 gld. 57 kr. ostane nam 5.545 gld. 6½ kr., kateri so se pridobili v drugih strokah poslovanja, in med katerimi je okoli 1.800 gld., ki so se prihranili s tem, da se je vpeljalo polumesečno obrestovanje vlog.

Ob kratkem naj bode še omenjeno, da je vštevši dobiček iz minolega leta koncem tega leta rezervna zaklada znašala skupaj 9.193 gld. 47½ kr.

S tem končujejo podrobnosti današnjega poročila in ker številke jasno govoré, koliko se je v triletni dobi, in zlasti v minolem letu 1892. v mestni hranilnici ljubljanski doseglo, ne preostaje mi še naglašati, da tak napredek lahko zadovolji vsakega, komur je hranilnica pri srci.

Ker sta od mestne hranilnice ljubljanske predloženi računski zaključek in bilanca za upravno dobo od dne 1. januvarija do dne 31. decembra 1892. leta sestavljena na popolnoma pravi, postavni podlagi, predlaga finančni odsek:

Slavni mestni zastop naj sklene:

1.) Predloženi računski zaključek in bilanca mestne hranilnice ljubljanske za tretjo upravno dobo od 1. dne januvarija do 31. dne decembra 1892. leta se odobri in potrdi.

2.) Mestnemu magistratu se zaukazuje, da odobreni računski zaključek in bilanco v smislu § 39. hranilničnih pravil predloži visoki c. kr. deželni vladi v pregled.

3.) Upravnemu odboru mestne hranilnice ljubljanske se glede tega zaključka in bilance dá absolutorij salvo erreore et omissione ter za njegovo trudoljubivo, vestno in uspešno delovanje izreče priznanje in topla zahvala.

V Ljubljani, dne 28. marcija 1893.

Kmetijske raznoterosti.

Mešana setev iz ovsa in ječmena se na slabi zemlji navadno bolje obnese nego sam ječmen ali pa sam oves. Najbolje je, če se vzame 19 kilogramov ovsa in 60 kilogramov ječmena za hektar. Za tako mešano setev so pa le zgodnje vrste ovsa in se tudi pri žetvi ne čaka, da bi oves popolnoma dozorel.

Da kokoši rajše neso, je dobro, če se jim dajo zmlete svinjske kosti.

Gosenice kapusovega belina preženeš z gozdnimi mravljami. Iz gozda prinesi v vreči mravelj z mravljiščem vred in posuj ž njimi zeljnate glave. Mravlje padejo po gosenicah in jih pokončajo. Mravlje se potem, ko pospravijo gosenice, lepo poizgube, ne da bi napravile kako škodo. Z gosenicami se tudi spravijo krti iz vrtov. V njih luknje se spuste mravlje, ki tako dolgo nadlegujejo krte, da pobegnejo iz vrta.

Kako je ravnati z vimenom? Vime in sesci naj se pred molžo očistijo, najprej suhi, potem pa z mokro cunjo in naposled zopet posuše. Če bi se vime pustilo mokro, začela bi koža pokati.

Oreh je jako pripravno drevo za senco in drevorede, ker se na njem ne živi noben siten mrčes. Orehov les visoko cenijo mizarji. Listje, sad in robčevina rabi se na razne načine, mej drugim tudi v zdravilstvu. Zato priporočamo sajenje orehov, katerih je vedno manj.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Zagrebško centralno pokopališče se pač s popolno pravico sme imenovati kraj pokoja, kraj miru; ono je v istini pravi mirodvor. Tam vlada namreč res tolika tišina, tak mir, kakeršnega želimo na podlagi vere po smrti drugim, in tudi enkrat samim sebi. Odmaknjen ni le mestu, ampak vsemu šumu in šundru sveta. Kar zadeva njegovo lego, trdijo potniki, ki so obhodili že veliko sveta in poznajo položaje pokopališč na Reki, v Bologni, Vilni i. t. d., da ona zagrebškega mirodvora, ki se nahaja vrh gričev in na najlepšem prostoru njegove okolice, nobeden ne prekosi. Razteza se od večera proti jutru, gomile (grobi), kakor tudi pota in gredice uravnane so natanko po tehničnih načrtih, cvetličja pa je nasajenega po njem toliko, da obiskovalcem le grobi, njihove ograje, križi in spomeniki dokazujejo, da se nahajajo na grobišči. Popolnoma dodelano pa pokopališče vendar še ni. Izgotovljenim arkadam (pokritim hodiščem in prostorom za lastne družinske grobnice [rake]) ob vhodu v pokopališče pri desni roki gradijo se k levi v enaki vrsti in menda tudi širjavi nove, in nekako ginjeno me je iznenadilo, da ravno v prvej med njimi počivajo telesni ostanki soproga (pl. P.) one gospe, katero sem prejšnji dan kot dobro znanko iz mladostnih let v Zagrebu obiskati želel, pa je ne našel doma. Arkade ob desnej roki obhodil sem vse in bral na krasnih in tudi prekrasnih grobnih spominkih mnogo mi znanih imen. Mej vsemi pa me je najbolj zanimal grob Petra Preradovič-a, slovečega hrvatskega pesnika, katerega ime mi je bilo znano že od mladinskih let. Če ravno je bil vojak, vendar njegova pevska struna ni umolknila tudi v najviharnejših vojskinih časih. Umrl je kot general-major l. 1872. na Dunaji; ker pa je bil v svoji pesmi „Putnik“ izrazil željo, da bi po smrti rad počival v domači zemlji, spolnil mu jo je hvaležni narod l. 1879. —

V neposredni bližavi, vendar zunaj pokopališčnega obzidja, nahajajo se tri mrtvašnice ena poleg druge: katoliška, pravoslavna in židovska. Po novošegnih strehah soditi so zgrajene tudi one zelo ukusno; — od blizu si jih vendar nisem šel ogledat. Se bo li zgradilo s časom poleg pokopališča še kaj druzih poslopij, mi ni znano. Več ali manj bi morebiti to motilo sveto tišino, ki zdaj ondi vlada. — V željah, da kakor je pokopališče prelepo, naj bi bil tudi mir vseh ondi počivajočih sladek in večnosrečen, zapustil sem kraj pokoja, in napotil se urnih korakov nazaj proti Zagrebu. —

Dospevši nazaj v mesto, bil je še en kraj, ki me je za ogledovanje mikal in vabil, in to je bil nadškofijski perivoj „Maksimir“, ali kakor so ga pozneje tudi nazivali „Jurjevec“. Ker mi je še dovelj časa preostajalo, spolnil sem si tudi to željo. Na Jelačičevem trgu kot postaji konjske železnice (tramvaja) zasedel sem toraj vagon, da se odpeljem do tega dobre pol ure od mesta oddaljenega kraja. Železnični tir vodi skozi Jurišičevo ulico, zaobrne pa se kmalu k levi in pridrži v Vlaško ulico, ki je za Ilico in Novo vasjo menda najdaljša v Zagrebu. Imajo jo pa tudi za najstarejšo. Prvi njeni prebivalci bili so baje Italijani, katere Hrvatje tudi Vlahe nazivljejo. Skozi to ulico, ki se razteza proti izhodu, vodi glavna državna cesta proti Varaždinu. Ogleda vredna je v njej lepa, v bizantinskem slogu pozidana cerkev sv. Petra, ki mora biti delo novejših časov. (Njeno notranje poznam od leta 1871.) V tej ulici nahaja se tudi nadškofijska sirotišnica, znamenita zaradi tega, ker je bilo to poslopje v XIII. stoletji samostan Dominikancev, katere redovnike je baje ljudstvo posebno čislalo. Tudi velika vojaška bolnišnica zgrajena je letos in sicer v neposredni bližavi sv. Petra cerkve. Konec Vlaške ulice prične se ob straneh ceste drevored, ki mora že zelo star biti; vsaj debela in visoka drevesa dado kaj tacega soditi. Tramvaj skonča se v Maksimiru, t. j. pri vhodu v njegov velikanski perivoj. Predno častite in spoštovane bralce vpeljem vanj, naj navedem kaj malega o njegovi zgodovini. Utemeljil ga je v pričetku tekočega stoletja tedanji zagrebški škof Maksimir Vrhovec, od tod mu prihaja tudi ime. Velikanski perivoj razteza se deloma po ravnini, še več pa po gričevji z amfiteatralično lego in obsega prostor dveh in pol štirjaških kilometrov. Po dobro in umetno speljanih cestah, potih in stezah sprehajati se zamore človek cele ure; goščave menjajo se z zelenimi tratami in cvetličnjaki, dva velika ribnika vabita k vožnji v čolnih; razgled na mnogih mestih raz vzvišenih prostorov na blizu in daleč pa je kar omamljiv, tako da mnogi trdijo, da se komaj v vsej Evropi najde kaj enacega. Česar pa narava sama ni imela za olepšavo perivoja, to je dostavila umetnost in darežljiva roka Vrhovčevega naslednike, škofa in pozneje nadškof-kardinala Jurija pl. Haulik-a, katerega ime moram tu še enkrat častno omeniti. Okoli l. 1840. ni dal namreč on perivoja le zdatno povekšati, marveč okrasil ga je z mnogimi lepimi stavbami, ki se nahajajo v njem na raznih mestih. Tako vidimo n. pr. nadškofovski gradič (Vilo), trinadstropni lepovidek (vidikovac, Kiosk,) glorieto, prekrasno kapelico sv. Jurija, lovsko hišo (kučo) i. t. d. Pri vhodu v perivoj vravnan je bil zelo obširen, okrogel, z belim drobnim peskom nasut prostor, v sredi katerega je bil dal napraviti na simetrično visokem kamnitem postamentu po slavnem dunajskem umetniku Fernkorn-u iz brona vlit jezdični kip svojega patrona sv. Jurija. Na kvišku spenjajočemu vranci sedeči svetnik bori se z zmajem, ki se togotno zvija pod njegovimi nogami. Zaradi tega krasnega spominka so bili nazivali skoro gotovo perivoj tudi Jurjevec. Prvo je bilo, ko sem stopil vanj, da sem

pogrešil ta njegov prelepi kinč. Pogledal sem na desno in levo, kam so ga morebiti premaknili zaradi tega, da bi cesta vodila naravnost v perivoj. (Prej so morali namreč voziti nekoliko na okrog okoli spominka.) Toda sv. Jurija ni bilo videti nikjer. Napotil sem se naprej po perivoju, pa dalje ko sem šel, bolj našel sem vse nekako opuščeno, zanemarjeno, skoraj bi dejal: dolgočasno. Kedo bi si mislil, da se celo v Maksimiru pozna, da je nadškofova stolica osirotena, in kako potreben bi že bil pri vsem novi nadvladika. Rad bi bil prišel do jako mične kapelice sv. Jurija, (katere sem se še iz l. 1871. dobro spominjal,) a nisem vedel kateri izmed mnogih potov bi me pripeljal do nje. Ker se je bil pa jel približevati tudi večer, vrnil sem se zopet nazaj proti vhodu, da bi se odpeljal s konjsko železnico nazaj proti mestu. Čakaje ondi na prihod „vlaka“, prideta mimo mene dva priprosta seljaka iz okolice. Zaprašam ju: „Kamo vam je prošel (odšel) sv. Juraj iz perivoja“? a dobim za odgovor nekako nevoljno-razdraženo: „Madjaroni so ga nam nutra v Zagreb iztirali!“ — Zdaj mi je bilo še le jasno, zakaj se mi je jezdični kip na Akademičnem trgu v Zagrebu videl tako znan. Tja so ga namreč prenesli in postavili. O takem početji pač človek nehotoma lahko prevdarja in premišljuje, kaka razlika je med dostojanstveniki in dostojanstveniki. Škof Vrhovec in nadškof Haulik delovala sta na to, da sta pridobila Maksimir-Jurjevcu glas svetovne znamenitosti, in v ta namen žrtvovala gotovo velikanske svote; — nadškof Mihalovič pa ni bil zoper to, (vsaj misliti se zamore tako), da se je toliki kinč odvzel nadškofovemu prerivoju, ter prepustil Zagrebu, ki bi za take mestne olepšave vendar moral skrbeti sam. Pač toraj ni čudo, da se izvolitvi kanonika V—. za zagrebškega nadškofa stavijo tolike zapreke nasproti, in da o tem celo sam Rim (t. j. papeževa kurija) nič slišati in vedeti noče. Dobro misleči Hrvatje in Rim gotovo dobro vedo, česa se branijo. Bog naj reši to zamotano in tako dolgo že trajajočo zadevo v prid in blagor dobre in pravične stvari, ter v duševno in tudi materijelno srečo osirotene nadškofije. Da se tudi Slovenci zanimamo za konečno srečno rešitev te zadeve, naj se nihče ne čudi. Prislovica pravi: „kri ni voda“. Ko smo se l. 1881. nekateri slovenski romarji v Rimu poklonili ravno takrat tudi ondi navzočemu biskupu milg. Strossmajerju, nas on ni le preprijazno sprejel, ampak nam tudi mej drugim dejal „Mi, Hrvatje in Slovenci, moramo biti eno!“

(Dalje prihodnjič.)

Poučni in zabavni drobiž.

Nov član francoske akademije. Dne 23. marca je Pavel Challemel Lacour izbran članom francoske akademije znanosti. Novi akademik je znan modroslovski pisatelj in politik in je nedavno izvoljen predsednikom senatu. Rojen je leta 1827. v Avranchesu in je 1849. leta postal gimnazijski profesor. Leta 1852. so ga iztirali iz domovine zaradi preliberalnih idej. Šel je v Belgijo, potem Nemčijo in Italijo. Leta 1856. je postal profesor francoskega slovstva na curiški politehniki. Leta 1859. je bil pomiloščen in povrnil se je v svojo domovino. Največ je potem sodeloval pri raznih listih in ko je Francija postala zopet republika je pa vstopil tudi v javno politično življenje. Jedenkrat je bil že tudi minister.

Pruski finančni minister je zaukazal, da imajo vsi njemu podrejeni uradniki, ki umejo stenografijo, prednosti pred drugimi pri sicer jednaki kvalifikaciji.

Razpor mej stenografi. Kakor v Evropi, tudi v Japanu ni jedinosti mej stenografi. Tam sta sedaj v navadi dva sistema in je baš sedaj hud razpor mej privrženci obeh sistemov.

Novice.

Deželni zbor.

V seji dne 25. aprila t. l. prebere dež. glavar Detela pismo bivšega deželnega predsednika gosp. barona Winklerja, v katerem se ta najsrčneje zahvaljuje za laskavo priznanje, izraženo mu v zadnji deželnozborski seji za prekoristno delovanje na Kranjskem. — Dež. odbora poročilo o nakupu prirodoslovne zbirke g. Robiča, farnega oskrbnika na Šenturški gori pri Cerkljah, za muzej, izroči se finančnemu odseku v poročanje. Ta zbirka ima tri oddelke namreč: živalski, rastlinski in oddelek okamenin. Zbirko cenili so strokovnjaki na 2777 gld., deželni odbor ponudil je g. Robiču 1500 gld., na kar je ta odgovoril, da je pripravljen prodati svojo zbirko deželnemu muzeju za 1500 gld., katere je plačati v letnih obrokih po 200 gld. s 4 % obresti. Deželni odbor je g. Robiču na to odgovoril, da ponudbo vzprejme pod pogojem, da temu pritrdi visoki deželni zbor. Posl. Klun poroča v imenu finančnega odseka o podporah za šolske zgradbe. Poročevalec se pritožuje, da so načrti, ki jih gosposke delajo za nove šolske zgradbe, veliko predragi in v nobeni razmeri z uboštvom nekaterih občin. Posl. Pfeifer priporoča uvedbo poldnevnega poduka, vsled česar bi se stroški za šolske zgradbe zmanjšali in bi bilo tudi bolj prikladno za otroke, ki imajo daleč v šolo. Poročevalec Klun želi, da bi kranjska hranilnica, ki je po 6000 gld. na leto dajala za šolske stavbe, to pa po ustanovitvi šole nemškega „Schulvereina“ opustila, še nadalje v svoj proračun sprejela to podporo. Podpor dovoli se 6000 gld. in sicer dobe: Kočevje (prvi obrok) 1000 gld., Predvor 300 gld., Kovor 200 gld., Sv. Lenart 400 gld., Predaslje 300 gld., Reteče 300 gld., Grahovo 400 gld., Igavas 300 gld., Zasp 200 gld., Breznica 300 gld., Lesce 200 gld., Mošnje 400 gld., Rateče 200 gld., Šmihel pri Novemmestu 700 gld., Sv. Trojica, Homec, Dol, Šmartno, Radence, Tribuče po 100 gld. in Golo 200 gld. Zatem rešila se je cela vrsta prošenj, o katerih je poročalo v imenu finančnega odseka več poslancev. Dovolijo se naslednje podpore: Gimnazijskemu ravnateljstvu v Kočevji za ubožne dijake 100 gld., društvu „Pravnik“ za slovensko pravno terminologijo 400 gld., „Narodni šoli“ 200 gld., „prosti omizni ustanovi“ na c. kr. visoki tehnični šoli v Gradci 30 gld., podpornemu društvu za medicince na Dunaji 30 gld., kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu 100 gld., za društvo „mensa academica“ na Dunaji enkrat za vselej 100 gld. prednici šolskih sester Notre Dame v Trnovem za podučevanje ženskih ročnih del 150 gld. Prošnja krajnega šolskega sveta v Petrovivasi za ograjo šolskega vrta, dalje Alojzija Repiča, akademika na Dunaji, za podporo, županstva v Prevojah za priredbo bolnišnice za silo in Gregorja Povha s Klenika na Notranjskem za podporo vsled vremenskih nezgod se izroče deželnemu odboru v rešitev. Dalje se na tri leta podaljšajo miloščine: Učiteljski vdovi Kokalj Matildi letnih 100 gld., Žitko Frančiški, vdovi deželnega vratarja, 30 gld., učiteljski siroti Adamič Ani 60 gld., učiteljski siroti Stupar Jovani letnih 60 gld. (10 gld. več, kakor dozdaj). Na novo se je dovolila mi-

loščina letnih 60 gld. učiteljski sroti Vrančič Jovani za tri leta. Prošnji učiteljskega katoliškega seminarja na Dunaji in umirovljenega odgonskega sprevodnika Janeza Schifferja za zvišanje miloščine se odklonita. Nato vzprejme se zakon o zgradbi hudournika Pišence pri Kranjski gori. Troški proračunjeni so na 18.000 gld., od tega prevzame država 9000 gld., udeleženci 3600 gld., drugo pa dežela. Posl. Povše poroča v imenu upravnega odseka o titni uši na Kranjskem. Posl. Kavčič poroča o prošnji županstva v Cerknici za ustanovitev samostalnega cestnega skladovnega okraja za sodni okraj cerkniški. Prošnji se ugodi in sklene sedanji cestni skladovni okraj logaški razdeliti v dva, katerih eden bo obsegal selsko občino Cirknico, drugi pa ostale selske občine sedanjega cestnega skladovnega okraja logaškega. — Prošnja vasi Sv. Vida za izločitev iz Bloške občine in ustanovitev občine Sv. Vid se izroči deželnemu odboru v poročanje. — Posl. Povše poroča o prošnji vaščanov iz Gor. Kašlja in Zavoglja za vravnavo Ljubljanice nad mostom v Gor. Kašlju. Zadeva se izroči deželnemu odboru, da stori v tej zadevi potrebne korake in natančni načrt v prihodnjem jesenskem zasedanji predloži dež. zboru v rešitev. — Prihodnja seja je danes.

— **Osobne vesti.** Vmeščeni so bili dne 24. t. m. čč. gg.: Fr. Povše, dosedaj župnik na Ježici, na kanonikat v Novem Mestu; kateket Simon Zupan, dosedaj v Škofji Loki, na župnijo na Ježici; kurat Matej Sitar, dosedaj v Št. Petru, na župnijo Št. Jurje pri Šmariju in župnik Andrej Šimenec na župnijo Sv. Lovrenc na Dolenjskem. — Dne 23. t. m. pa je bil kanonično vmeščen na svoj beneficij „pri Božjem grobu“ v Štepanji vasi gospod Konštantin vitez Steinberški, provizor v Zwickenbergu na Koroškem. — Za župnijo Suhor je predlagan č. g. Peter Ogrin, župnik pri sv. Duhu pri Krškem.

— **Potrjeni zakoni.** Državni zakonik objavlja potrjene zakone o lokalnih železnicah in sicer o Ziljski in o Podolskih ter potrjeni zakon o državni subvenciji lokalni železnici Ljubljana-Kamnik.

— **Tržaška iredenta.** Povodom srebrne poroke italijanske kraljeve dvojice, se tržaški italijanissimi niso mogli vzdržati, da ne bi dali duška svojemu italijanskemu mišljenju. Pri operi „Rautzan“ v gledališči „Politeama Rossetti“ zbralo se je v nedeljo zvečer dne 23. t. m. vkljub temu, da opera nič ne ugaja občinstvu, veliko ljudstva. Večina udeležencev je nosila „marjetice“. Pri predigri nastalo je viharno ploskanje. Ploskanje pa ni veljalo orkestru, ampak je bilo zgolj demonstracija. To ploskanje se je ponavljalo mej vso predstavo, dasi se pri prejšnjih predstavah nikdo ni ganil, da bi bil izrazil svoje zadovoljstvo. Mej drugim dejanjem je bil tak ropot, da godbe niti slišati ni bilo. Občinstvo je zahtevalo italijansko himno, z galerije pa se je mej viharnim odobravanjem vsula ploha „marjetic“. Javna oblast je vsled tega ukazala predstavo zaustaviti in poskrbela za to, da se je izpraznilo gledališče. Tudi so redarji odvedli v zapor sedem mladenčev, ki so se ustavljali njihovim ukazom. Ti so bili obsojeni od policije na 30—50 gld. globe, dva pa sta se izročila sodišču. — Prav pravi k temu tržaška „Edinost“, da se ji take „otročarije“, kakor se ednaki čini tržaških italijanissimov od gotove strani nazivljejo, zde zelo nevarne.

— **Hrvatska zmaga v Zagrebu.** Minoli petek vršila se je v III. kotaru v Zagrebu nadomestna deželnozborska volitev, pri kateri je z devetimi glasovi večine zmagal kandidat združene opozicije dr. Milan Amruš. Ta izid volitve je vladne kroge močno presenetil, kajti z vso gotovostjo so računali, da predere njih kandidat. Mej opozicijonalci je bilo navdušenje po razglasu volitve nepopisno. — Ta volitev je pokazala, da zavednost hrvatska še živi in kaj vse se doseže s slogo. Da bi se že pač pojavila toli potrebna sloga tudi v nas Slovencih!

— **Deželni zbor štajarski** je sklenil dovoliti kredit 100.000 gld. v podpiranje snovanja posojilnic po sistemu Raffeisenovem in sicer se je dovolil ta kredit tako, da se za pokritje prvih stroškov dovoljujejo brezobrestna posojila od 50 do 250 gld., ter da se v začetku poslovanja takim posojilnicam dovoli posojilo k večjemu do 2000 gld. proti 3 % obrestim. — Sklenilo se je tudi, da prične dežela najkasneje leta 1894. graditi železniški progi od Velenja v Spodnji Dravberg in od Šentjurija oziroma od Grobelna do hrvatskih železnic. — Zvišanje tarifov na južni železnici se je grajalo in izrekla potreba, da je čim prej podržaviti to železnico.

— **Trgovska in obrtniška zbornica** za Kranjsko priredi v sredo dne 3. maja t. l. ob 2. uri popoludne v magistratni dvorani v Ljubljani posvetovanje o reformni tarifi južne železnice in je k temu posvetovanji povabila vse večje interesovane industrijce in trgovce svojega okraja.

— **Izpiti za učiteljsko usposobljenje** prično se na tukajšnji pripravnici prihodnji ponedeljek. Izpraševalni komisiji predsedoval bo g. prof. Kreminger.

— **Lovski zakupi.** Občinska lova v Stari Loki in Oselici dasta se v zakup za dobo petih let t. j. od 1. julija l. 1893 do 30. junija l. 1898. Javna dražba se bo vršila dne 27. maja t. l. v občinski pisarni v Škofji Loki. — Za isto dobo dale se bodo v najem potom javne dražbe lovske pravice in sicer dne 8. junija t. l. za občine Smlednik, Št. Jurij, Predvor in Hrastje, dne 9. junija t. l. za občine sv. Jošt, Kranj, Mavčiče in Naklo; dne 10. junija t. l. za občine Predoslje, Stražiše, Voglje in Cerklje. Navedene javne dražbe vršile se bodo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranji.

— **Slovenski župan v Ameriki.** „Amerikanski Slovenec“ poroča, da je bil v Red Jaquet Michig. izvoljen županom z 423 glasovi Peter Rupe, rodom kranjski Slovenec.

— **Štrajki.** V Gradci štrajka okrog 1200 zidarjev, zahtevajo namreč zvišanje mezde. Radi neredov, katere so ti uprizorili, morali so razun policije celo orožniki vmes poseči. — Na Dunaji štrajkajo tesarji, ker jim podjetniki niso povišali mezde. Štrajka jih do 500.

— **Cerkveni roparji** ulomili so dne 20. t. m. po noči v farno in ob ednem v podružno cerkev sv. Frančiška v Železnikih. V poslednji cerkvi nabiralnika niso mogli dobiti v farni pa so ga razbili in pobrali iz njega, kar je bilo v njem.

— **Cerkvena tatvina.** V Želimljah pod Ljubljano ukradli so iz cerkve dozdaj nepoznani tatovi monštranco, ciborij in kelih s hostijami vred. zavili vse v zagrinjalo od spovednice in odnesli. Tatovi bili so, sojeno po okolnostih, dobro poučeni o krajevnih razmerah.

— **Vrtnarsko društvo** namerava se ustanoviti v Ljubljani. Namen bi mu bil pospeševati vrtnarsko umetnost ter jo temeljito gojiti.

— **Slovensko planinsko društvo** priredi dne 11. maja t. l. izlet k Sv. Joštu.

— **Lepa zapuščina.** V Trstu umrl je neki bogatin Karol Bartoletti v 82. letu svoje starosti. Kot samec volil je vse svoje premoženje, kakih 350 000 gld. za dobrodelne zavode tržaške. Vsoto 80 000 gld. pa je odločil za ustanovo, iz katere naj se vsako leto na dan njegove smrti obdarijo uboge rodbine vsaka s 50 goldinarji.

— **Umrl je** na Brezovici pri Ljubljani dne 23. t. m. ondotni župnik č. g. Jan. Potočnik v 80. letu svoje dobe. N. v m. p.

— **Strela.** Dne 24. t. m. popoludne bil je v Beljaški okolici na Koroškem velik vihar. Neko 13letno deklico, ki je bila mej viharjem na prostem ubila je strela.

— **Požari.** V Središči na Spod. Štajarskem uničil je dne 16. t. m. velik požar 11 hiš in 13 gospodarskih poslopij. Zgorel je tudi jeden otrok in več živine. — V Goričici pri Ihanu pogorelo je 21. t. m. hišno in gospodarsko poslopje

posestnika Fr. Jančarja. Zgorela sta tudi dva otroka, edna krava in trije prašiči Pogorelec ni bil zavarovan. — Velik požar uničil je te dni vas Brdo pri Celovci. Zgorela je cerkev, župnija, šola in večji del hiš. — Velik gozdni požar uničil je minoli teden v gozdu pri Zidalah v Šmartinski občini pri Kamniku okrog 80 oralov gozda. Škode je do 2000 gld. — V podnožji Grintovca nastal je minolo soboto dopoludne po neprevidnosti nekega pastirja velik gozdni požar, ki je trajal do pondeljka popoludne in uničil nad 180 oralov gozda.

— **Uboj.** Minolo soboto zvečer so v Selcih nad Škofjo Loko ondotni fantje napali dimnikarja Franca Habjana iz Železnikov in ga tako pretepli, da je na lici mesta nezavesten obležal in kmalu na to umrl.

Krasni uzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **uzorčne knjige,** kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** $2^1/_2$ ali $3^1/_2$ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje uzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **Dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognegasce, telovadce, livreje,** sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden,** tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne cene cuje, ki niso plačila za **krojača uredne,** kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti $^1/_2$ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi,** izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica,** druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem pouzetji.

Dopisuje se v nemškim, češkim, ogrskim, polskim, laškim, francoskim in angleškim jeziku. (19—11)

ČISTA KRI

je zdravje!

Tajne bolezni, lišaji, spuščaji, splošna utrujenost, slabost zginejo pri zdravi krvi. Mi garantujemo temeljita lečba po navodilu naše metode. — Prašanjem je priložiti poštno znamko. (16—14)

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre.

BOŽJAST

se ozdravi popolnoma brez povrnitve bolezni. Tisuč ozdravljanj dokazujejo ta čudež vednosti. — Natančne poročila, s priloženo poštno znamko, se pošlje na:

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre. (17—14)

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—19)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. $^1/_2$ kile 25 kr.

Marijaceljske kapljice za želodec.

izgotovljene v lekarni k **„angelu varhu“**

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—24)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr.
dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani:** lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni:** lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki:** lek. Karl Fabiani; **v Radovljici:** lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu:** lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku:** lek. J. Močnik; **v Črnomlju:** lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**